

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№6(3)

2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 356 sahifa,
9-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek bolalar folklorining etnopsixologik jihatlarini.....	10
<i>Alimbayeva Shaxlo Tursunovna</i>	
The Convergence of Educational Paradigms: Policy Borrowing, Adaptability, and Institutional Reform in Uzbekistan's Modern School System	15
<i>Lola Rakhmonovna Djurakulova, Karina Eduardovna Bushevskaya</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida valeologik kompetensiyalarni rivojlantirish	21
<i>Xudoyberdiyev G'iyosiddin Baxtiyor o'g'li, Mamatqulov Davronbek Abdig'apparovich</i>	
Autizm spektridagi buzilishlarga ega bolalar rivojlanishida STEAM ta'lim texnologiyasining pedagogik ahamiyati.....	25
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Zuhra Adizovna</i>	
Ozodlikdan mahrum qilingan shaxsning jazoni ijro etish muassasasidagi moslashuvining psixologik xususiyatlari	30
<i>Saydullayeva Muxabbat Abdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati.....	33
<i>Shodiyeva Gulruh Xayrullayevna, Ergasheva Farog'at</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida gamifikatsion topshiriqlar asosida divergent fikrlashni shakllantirishning didaktik mexanizmlari.....	37
<i>Jalilov Muhammadali Abdumutalibovich, Saloydiov Sevaraxon Mahammadsharif qizi</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy faoliyat tajribasini shakllantirish	41
<i>Sayfiddinova Muxlisa Sayfiddinova</i>	
Harbiy xizmatchilar oilalarida inqirozlarni profilaktika qilishda ijtimoiy-psixologik xizmatlarning o'rni	45
<i>Sh. S. Kurbanova</i>	
Yosh onalarning pedagogik kompetensiyalariga oid ilmiy-nazariy yondashuvlar	49
<i>Yuldasheva Zulayxo Sadullayevna</i>	
Роль нарративно-экспозиционной терапии при работе с детьми, репатрированными из ЗОН вооружённых конфликтов	53
<i>Юлдашев Санжар Рузимуродович</i>	
Boshlang'ich sinf texnologiya darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar: muammo va uning yechimlari.....	57
<i>Mamatova Karomat Ilhomjonovna</i>	
Bitiruvchi sinf o'quvchilarini kasb-hunarga yo'naltirish jarayonlarida individual yondashuvning ahamiyati ...	61
<i>Asilova Sanobar Xatamboyevna</i>	
Optika bo'limini o'qitishning didaktik asoslari.....	66
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Shomurodova Maftuna Tolibjon qizi, Rayimova Muazzam Xolbobo qizi</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarida kompyuter grafikasiga oid kompetensiyalarni rivojlantirish uchun Gamified Project-Based Learning asosidagi integrativ metodika ishlab chiqish	69
<i>D. Y. Pulatova, G' R. Berdiyev</i>	
Psixologik savodxonlikning o'smirlar akademik savodxonligiga ta'siri.....	76
<i>Fayzullayev Mirzaodil Mirzamurodovich</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida fizika darslarida loyihaviy ta'limni qo'llashning pedagogik asoslari	81
<i>Ismonov Turgunpulat To'liqinovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiatga oid kompetensiyalarini rivojlantirishda mashg'ulot, ekskursiya va sayrlardan foydalanish metodikasi.....	84
<i>Maripova N. X.</i>	
Individual yondashuvga asoslangan pedagogik mexanizmlarni amaliyotga joriy etish metodikasi	88
<i>Nurova Malika Abduzairovna</i>	

Communicative Learning as a Basis for Critical Thinking Development	92
<i>Petrosyan Nelya Valerevna, Khalilova Farangiz Khoshimovna</i>	
Nikohdan oldingi hissiy-emotsional kompetentlikni rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik omillari	97
<i>Raximova Gulxayo Alisherovna</i>	
Talabalarda chidamkorlikni rivojlantirishning ahamiyati	100
<i>Shaalimov Muxtorsha Atxamovich</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda ertaklar orqali tarbiya berish usullari	105
<i>X. Sh. Ochilova</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda interfaol ta'lim texnologiyalarining samaradorligi	109
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kitobxonlik madaniyatini kreativ yondashuvlar asosida shakllantirish imkoniyatlari	112
<i>Xolyigitova Bahoroy Kimsanboyevna</i>	
Bo'lajak buxgalteriya hisobi va audit sohasidagi talabarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslari	117
<i>Arziyeva Visola Namozovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim mazmunini tizimlashtirishning didaktik va aksiologik tamoyillari	121
<i>Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna</i>	
Munis Xorazmiy devonining o'rganilishi va uning tarixiy-etimologik tahlili	125
<i>Sharopova Durdona Azim qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida pedagogik kompetensiyalarni takomillashtirish asoslari	129
<i>Tashmatova Gulzoda</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvining didaktik imkoniyatlari	133
<i>To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna</i>	
Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rni	137
<i>Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna</i>	
Talabalar jamoasida uchraydigan nizoli vaziyatlarning diagnostik tahlili	142
<i>Vaxobova Muxtabar Nurmuhimmat qizi</i>	
Kreativ yondashuv asosida talabalarining kasbiy sifatlarini shakllantirish	146
<i>Xolmatova Gulhayo Ulug'bekovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasining psixologik asoslari	151
<i>Xurvaliyeva Tarmiza Latipovna</i>	
Umumta'lim maktab direktorlarining boshqaruv samaradorligini oshirishda media va axborot savodxonligini rivojlantirish modelini takomillashtirish	156
<i>Abdulxakimova Ziyoda Latibjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining darsda muammoli STEAM loyihalarini yaratish ko'nikmalarini rivojlantirish	161
<i>M. S. Achilova</i>	
Optik tushunchalarni shakllantirish metodikasi	165
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Cho'liyeva Sofiya Sobirjon qizi, Shog'dorova Moxinur Bobomurot qizi</i>	
PHET simulyatsiyalari yordamida optikani o'rgatish	169
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Toshmirzayeva Buvioysha Panji qizi, Ruziyeva Jasmira Sirojiddin qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari ijodiy fikrlashini o'ziga xos jihatlari	173
<i>Gafurova Shoxista Erali qizi</i>	
O'zbekiston hududlarida yengil atletika infratuzilmasi va sportchilar tayyorlash tizimini tashkiliy-boshqaruv asoslari	178
<i>Hakimova Mushtariybonu Hamidovna, Tursunpolatova Ziyoda Jahongir qizi</i>	
O'zbekistonda mustaqil fikrlash muammosi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar tahlili	181
<i>Tursunova Dilbar Zafarovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Methodology for Developing Competencies in Primary Education and the Communicative Analysis of Oral Speech..... 184 Turumbetova Aygul Yusupbaevna	184
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini "Tarbiya" darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga o'rgatish metodikasi 189 Ummatkulova Sayyora Shovkatovna	189
	Boshlang'ich sinflarda matematika ta'limini tashkil etish 191 Saydullayeva Shabbona Ashraf qizi, Axtamqul Azamqulov, Anvar Yusupov	191
	Metakognitiv xabardorlik ko'rsatgichlarining ta'lim shakliga bog'liqligi..... 195 Ermatova Robiya Bekjonali qizi	195
	The Integration of Artificial Intelligence Technologies in Esp Instruction: Enhancing Professional Communicative Competence in Higher Education 199 Ismailova Shaira Ferdausovna	199
	Intercultural Communicative Competence in English Language Teaching: Preparing Global Learners 204 Maqsudova Gulnoz Olimovna	204
	Teaching Reading Through Multimodal Texts: Enhancing Comprehension and Engagement in EFL Classrooms 208 Norboyeva Shahnoza Jo'rabek qizi	208
	Digital Technologies and Cognitive Competence Development in English Language Teaching 212 Sharipova Muhabbat Erkinovna	212
	Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellektga asoslangan elektron o'quv resurslarini loyihalashning konseptual-pedagogik asoslari va didaktik muammolar tahlili..... 216 Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Raxmonov Ziyodillo Xusanovich	216
	Boshlang'ich ta'limda timss mezonlari: kontekstli muammolarga yondashuv 222 Yo'ldoshev Farhodjon Baxtiyor o'g'li	222
	O'qituvchilarning qadriyatlarini va stressga barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning psixologik tahlili 227 Yuldashova Dilafuz Shavkatovna	227
	Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentsiyasini shakllantirish pedagogik muammo sifatida 229 Safarova Madina Azamat qizi	229
	Социально-психологические особенности отношения студентов к использованию искусственного интеллекта chatgpt в образовательной деятельности..... 233 Аскарлова Гулрух Оринбасаровна	233
	Диалог культур в произведениях русскоязычных писателей Узбекистана XXI века 239 Чернова Татьяна Алексеевна, Отакулов Ғолиб	239
	Русский язык как пространство межкультурной коммуникации в литературе Узбекистана 242 Чернова Татьяна Алексеевна, Имамов Жавлонбек, Абдурахмонов Элбек	242
	Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya va sport tadbirlarining asosiy shakllari 245 Abdulkarimov Nurmaxan Amirxanovich	245
	Orol bobo obrazi orqali inson va tabiat birligining talqini 249 Hayotova Diyora Hamid qizi	249
	Yosh taekvondochilarda (10–12 yoshli) kuch, tezkorlik va ephillik sifatlarini takomillashtirish metodikasi .. 254 Iminova Z. B., Nazarova M. A.	254
	Oliy ta'lim muassasasi kafedra mudirlarida liderlik xususiyatini rivojlantiruvchi ijtimoiy-psixologik omillar 258 Mamatkulova Kimyoxon Abdujalilovna	258
	Mediafalsafaning oliy ta'lim tizimidagi didaktik imkoniyatlari va pedagogik funksiyalari 265 Mirabdullayev Izzatillo Isroiljon o'g'li	265
	Maktabgacha ta'lim tashkiloti kun tartibini to'g'ri tashkil etishda tarbiyachining roli..... 271 Muminova Gulasal Baxodirovna	271
	Soft Skills yondashuvi asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish 275 Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi	275
	Tasviriy faoliyat jarayonida eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarning kognitiv jarayonlarini rivojlantirish .. 280 Sadirova Kamola Giyozovna	280

Inklyuziv ta'lim sharoitida maxsus pedagogik metodlar orqali o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlash.....	284
<i>Suyunova Kamola Jamshed qizi, Suvonova Kamola Rayimkulovna</i>	
Web-dizayn texnologiyalari asosida bo'lajak informatika va axborot texnologiyalari o'qituvchilarining raqamli kompetentligini shakllantirish metodikasi	287
<i>Ulmasbek Abdubanapovich Yuldashev, Prof. Dr. Ayhan Istanbulu</i>	
O'smirlar axloqiy rivojlanishining psixologik determinantlari va ularni takomillashtirish mexanizmlari	293
<i>Umaraliyev Muzaffarjon Muhammadjon o'g'li</i>	
Oliy ta'limda o'zbek tili fanini o'qitish: muammo va yechimlar	297
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Folklor motivlarining bolalar xarakteri shakllanishidagi o'rni.....	300
<i>Safarova Nigora Oxunjonovna, Sayfilloyeva Jasmina Jahongirovna</i>	
Kreativ pedagogga qo'yiladigan talablar va uni shakllantirish bosqichlari.....	304
<i>Abdialimova Maxfuza Safarboy qizi</i>	
Biologiya darslarida STEM va biotexnologiya integratsiyasining nazariy poydevori	307
<i>Abdusamatov Abduqodir Norqul o'g'li</i>	
The Effectiveness of Project-Based Learning in Developing 21 st -Century Skills Among EFL Learners	314
<i>Axmatova Munisa Orif qizi</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarning o'yin faoliyati asosida ijtimoiylashuvi.....	320
<i>P. M. Pulatova, El'muradova Madina Yangiboy qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini xalq og'zaki ijodi asosidagi didaktik o'yinlar orqali rivojlantirishning lingvopsixologik va tarbiyaviy mexanizmlari.....	326
<i>Muqimova Gullola Qobil qizi, Sultonov Humoyun Ulug'murodovich</i>	
Tillarni o'qitish jarayonini modellashtirishning metodologik asoslari.....	330
<i>Nurkeldi Jarasbayev</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining informatika ta'limidagi o'rni va ahamiyati	334
<i>Abdullayev Abubakir Narzullayevich, Xurozboyeva Sevinch Abror qizi</i>	
Научно-методологические основы организации психопрофилактической и психокоррекционной работы в практической психологии	337
<i>Ядгарова Озода Ибрагимовна</i>	
Raqamli ta'lim muhitida birlamchi manbalar bilan ishlashning sun'iy intellektga asoslangan pedagogik-metodik mexanizmlari	342
<i>Yursinboyev Jaxongir Mexrojidin o'g'li</i>	
Zamonaviy biologiyada umumiy genetikaning o'rni va istiqbollari	348
<i>Ko'bayev Jurabek Eshmamatovich</i>	
Разработка системы мониторинга информационной безопасности для высших учебных заведений...	352
<i>Хамроев Шохбоз Султонмуродович</i>	

KREATIV PEDAGOGGA QO'YILADIGAN TALABLAR VA UNI SHAKLLANTIRISH BOSQICHLARI

Abdialimova Maxfuza Safarboy qizi

Perfect – University, “Gumanitar fanlar” kafedrası o'qituvchisi

ORCID: 0009 - 0001 - 2453 – 4918

Annotatsiya: Mazkur maqolada kreativ pedagog tushunchasi, unga qo'yiladigan zamonaviy talablar hamda pedagogda kreativlik sifatlarini shakllantirish bosqichlari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Shuningdek, ta'lim jarayonida kreativ yondashuvning ahamiyati, innovatsion metodlardan foydalanishning samaradorligi va pedagogning kasbiy faoliyatida kreativ kompetensiyaning o'rni yoritilgan. Maqolada kreativ pedagogni shakllantirishning asosiy bosqichlari hamda pedagogik faoliyatda uchraydigan muammolar va ularning yechimlari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: kreativlik, kreativ pedagogika, innovatsion ta'lim, pedagogik kompetensiya, ijodiy fikrlash, ta'lim sifati, pedagogik mahorat.

Abstract: This article provides a scientific-theoretical analysis of the concept of a creative teacher, the modern requirements imposed on teachers, and the stages of developing creative qualities in educators. It also highlights the importance of a creative approach in the educational process, the effectiveness of using innovative methods, and the role of creative competence in teachers' professional activities. The article discusses the main stages of developing a creative teacher, as well as the problems encountered in pedagogical practice and ways to solve them.

Key words: creativity, creative pedagogy, innovative education, pedagogical competence, creative thinking, quality of education, pedagogical skills.

Аннотация: В данной статье представлен научно-теоретический анализ концепции творческого педагога, современных требований к нему и этапов формирования творческих качеств у педагога. Также подчеркиваются важность творческого подхода в образовательном процессе, эффективность использования инновационных методов и роль творческой компетентности в профессиональной деятельности педагога. В статье рассматриваются основные этапы формирования творческого педагога, а также проблемы, возникающие в педагогической деятельности, и пути их решения.

Ключевые слова: креативность, творческая педагогика, инновационное образование, педагогическая компетентность, творческое мышление, качество образования, педагогическое мастерство.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari tez rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimi oldiga yangi talablar qo'yilmoqda. Zamonaviy jamiyat faqat bilim beruvchi emas, balki ijodiy fikrlaydigan, yangilik yarata oladigan va muammolarga nostandart yechim topa oladigan pedagoglarni talab etmoqda. Shu sababli “kreativ pedagog” tushunchasi pedagogika fanining muhim kategoriyalaridan biriga aylandi. Kreativlik tushunchasi lotincha “create” so'zidan olingan bo'lib, “yaratish”, “ijod qilish” ma'nolarini anglatadi. Pedagogning kreativligi uning ta'lim jarayoniga yangicha yondashuvi, darslarni samarali tashkil etishi, o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantira olishi bilan namoyon bo'ladi.

Zamonaviy ta'lim tizimida pedagogdan nafaqat o'z fanini mukammal bilish, balki innovatsion texnologiyalarni qo'llash, kreativ metodlardan foydalanish va o'quvchilarning individual imkoniyatlarini rivojlantirish ham talab qilinadi. Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadallik bilan rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarimoqda. Zamonaviy jamiyat ta'lim jarayonidan faqat nazariy bilim berishni emas, balki mustaqil fikrlovchi, ijodkor va innovatsion qarorlar qabul qila oladigan shaxslarni tarbiyalashni talab etmoqda. Mazkur vazifalarni amalga oshirish esa, avvalo, pedagogning kreativ kompetensiyasiga bog'liqdir [1].

So'nggi yillarda pedagogika fanida “kreativ pedagog” tushunchasi dolzarb ilmiy yo'nalishlardan biriga aylandi. Kreativ pedagog o'quvchilarda ijodiy fikrlashni shakllantirish, innovatsion metodlarni qo'llash va ta'lim samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi [2].

Mazkur tadqiqotning obyekti – zamonaviy ta'lim tizimidagi pedagogik faoliyat jarayonidir.

Tadqiqot predmeti – kreativ pedagogga qo'yiladigan zamonaviy talablar hamda kreativ kompetensiyani shakllantirish mexanizmlaridir.

Tadqiqotning maqsadi – kreativ pedagog tushunchasining ilmiy mohiyatini ochib berish, unga qo'yiladigan zamonaviy talablarni tahlil qilish va kreativ pedagogni shakllantirishning pedagogik mexanizmlarini asoslashdan iborat.

Tadqiqot vazifalari:

- kreativ pedagog tushunchasining mohiyatini ochib berish;
- kreativ pedagogga qo'yiladigan zamonaviy talablarni aniqlash;
- kreativ kompetensiyani shakllantirish bosqichlarini tavsiflash;
- kreativ pedagog faoliyatida uchraydigan muammolarni aniqlash;
- muammolarni bartaraf etish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kreativlik va kreativ pedagogika masalalari xorijiy hamda mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Xususan, K. Robinson kreativlikni insonning yangi g'oyalarni yaratish va mavjud bilimlardan noodatiy tarzda foydalanish qobiliyati sifatida talqin qiladi ^[2].

E. Torrance esa kreativ fikrlashni muammolarga turli nuqtayi nazardan yondashish va original yechim topish jarayoni sifatida izohlaydi ^[3].

P. Drapeau o'z tadqiqotlarida kreativ yondashuvning o'quvchilarning ta'lim motivatsiyasiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini asoslagan ^[4].

Mahalliy olimlardan N.A. Muslimov pedagogik kompetentlik va kreativlikning uzviy bog'liqligini ilmiy jihatdan tahlil qilgan ^[5].

M. Usmonboyeva va A. To'rayevlar esa kreativ pedagogika asoslari hamda innovatsion metodlarning pedagogik ahamiyatini yoritgan ^[6].

Yuqoridagi tadqiqotlarda kreativlikning nazariy asoslari va pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan bo'lsa-da, kreativ pedagogni shakllantirishning bosqichma-bosqich pedagogik mexanizmlari yetarli darajada kompleks tadqiq etilmagan. Mazkur maqolaning o'ziga xosligi shundaki, unda kreativ pedagogni shakllantirish bosqichlari tizimli ravishda yoritilib, mavjud muammolar va ularning amaliy yechimlari taklif etilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotni amalga oshirish jarayonida pedagogik kuzatish, qiyosiy-taqqoslash, tahlil, sintez va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Qiyosiy-taqqoslash metodidan foydalanish orqali xorijiy va mahalliy olimlarning kreativ pedagogika haqidagi ilmiy qarashlari tahlil qilindi hamda ularning o'xshash va farqli jihatlari aniqlashtirildi. Pedagogik kuzatish metodi asosida ta'lim jarayonida kreativ yondashuvning o'quvchilar faolligiga ta'siri o'rganildi. Tahlil va umumlashtirish metodlari yordamida esa kreativ pedagogga qo'yiladigan talablar tizimlashtirildi va ilmiy xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy pedagog faoliyatida kreativ kompetensiya muhim ahamiyat kasb etadi. Kreativ pedagog ta'lim jarayonida innovatsion metodlarni qo'llaydi, muammolarga noodatiy yondashadi va o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi ^[4].

Kreativ pedagogning asosiy xususiyatlari quyidagilar hisoblanadi:

1. Innovatsion fikrlash;
2. Mustaqil va tanqidiy tafakkur;
3. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish;
4. Kommunikativ kompetensiya;
5. Pedagogik refleksiya;
6. Muammolarga kreativ yondashuv.

Pedagogning kreativligi uning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etishda muhim omil hisoblanadi. Kreativ yondashuv orqali darslar qiziqarli, mazmunli va samarali tashkil etiladi.

Kreativ pedagogga qo'yiladigan talablar: Zamonaviy pedagog quyidagi muhim talablarga javob berishi lozim: Kasbiy kompetensiyaga ega bo'lish. Pedagog o'z mutaxassisligi bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishi kerak. Shuningdek, pedagogika va psixologiya fanlarini yaxshi bilishi muhimdir.

Innovatsion texnologiyalarni qo'llay olish. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish pedagog faoliyatining ajralmas qismiga aylangan. Elektron ta'lim platformalari, multimedia vositalari va interaktiv metodlardan foydalanish dars samaradorligini oshiradi.

Kreativ fikrlash qobiliyatiga ega bo'lish. Kreativ pedagog ta'lim jarayonida yangilik yaratadi, o'quvchilarda mustaqil fikrlashni shakllantiradi va muammolarga ijodiy yechim topadi. Pedagog o'quvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan samarali muloqot qila olishi kerak. Muloqot madaniyati ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Kreativ pedagog doimiy ravishda malaka oshirishi, seminar va treninglarda ishtirok etishi hamda yangi metodlarni o'rganib borishi zarur. Pedagog ta'lim jarayonidagi muammolarni tahlil qila olishi va ular bo'yicha optimal qaror qabul qilishi kerak. Pedagog turli pedagogik vaziyatlarda o'zini boshqara olishi, stressga chidamli va sabrli bo'lishi lozim. Kreativ pedagog bir zumda shakllanmaydi. Bu uzoq davom etadigan, izchil va tizimli jarayondir.

1-bosqich. Motivatsion bosqich

Mazkur bosqichda pedagogda ijodkorlikka bo'lgan qiziqish va ehtiyoj shakllantiriladi. Pedagog o'z kasbiga mas'uliyat bilan yondashishni boshlaydi. Pedagogik kuzatishlar natijasida kreativ metodlardan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning faollik darajasi an'anaviy darslarga nisbatan yuqori ekanligi aniqlandi.

1-jadval: Kreativ yondashuvning ta'lim samaradorligiga ta'siri

Ko'rsatkichlar	An'anaviy ta'lim	Kreativ ta'lim
O'quvchilar faolligi	58%	87%
Mustaqil fikrlash	52%	85%
Darsga qiziqish	60%	90%
Muammoni hal qilish ko'nikmasi	49%	83%

Jadval natijalaridan ko'rinib turibdiki, kreativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va darsdagi faolligi sezilarli darajada oshgan. Tahlillar davomida pedagoglarning kreativ faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi quyidagi muammolar aniqlandi:

1. An'anaviy metodlarning ustunligi;
2. Texnik vositalarning yetarli emasligi;
3. Pedagogik yuklamaning ortiqchiligi;
4. Motivatsiyaning pastligi.

Mazkur muammolar pedagogning kreativ salohiyatini to'liq namoyon etishiga to'sqinlik qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, kreativ pedagog zamonaviy ta'lim tizimining muhim subyekti hisoblanadi. Pedagogning kreativ kompetensiyasi ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish va innovatsion ta'lim muhitini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. Pedagoglar uchun kreativ pedagogika bo'yicha maxsus treninglar tashkil etish;
2. Ta'lim muassasalarini zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash;
3. Innovatsion metodlardan foydalanishni rag'batlantirish;
4. Pedagoglarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash;
5. Kreativ ta'lim muhitini shakllantirish.

Kreativ yondashuvni ta'lim tizimiga keng joriy etish orqali mustaqil fikrlovchi, raqobatbardosh va innovatsion tafakkurga ega yoshlarni tarbiyalash mumkin. Mazkur bo'limda tahlil va natijalar asosida shakllantirilgan xulosalar hamda aniqlangan muammolarni bartaraf etish bo'yicha taklif va tavsiyalar keltirildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Robinson, K. (2011). Out of Our Minds: Learning to be Creative. New York: Capstone.
2. Torrance, E. P. (1962). Guiding Creative Talent. New Jersey: Prentice Hall.
3. Drapeau, P. (2014). Sparking Student Creativity. Alexandria: ASCD.
4. Muslimov, N. A. (2020). Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. Toshkent.
5. Usmonboyeva, M., & To'rayev, A. (2016). Kreativ pedagogika asoslari. Toshkent.
6. Tolipov, O', & Usmonboyeva, M. (2017). Pedagogik texnologiyalar. Toshkent.
7. Xoliqov, A. (2018). Pedagogik mahorat. Toshkent.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.